

Evas hjørne: Makt

Jeg har lært at vi har et maktfordelingsprinsipp. Makten i samfunnet fordeles mellom den lovgivende (Stortinget), utøvende (regjeringen) og dømmende (domstolene) makt. I tillegg har vi når fått den uthengende makt, legemliggjort ved den gravende journalistikk.

I følge Aftenpostens forargede leder like etter utdeling av SKUP-prisen, er det snakk om høyt kvalifiserte journalister, som leverer prosjekter av høy kvalitet. I følge samme lederskribent har disse prosjektene ofte til felles "at de inneholder avsløringer som plasserer statsapparatet og politisk ledelse i et dårlig lys".

Det er jo helt riktig. Det graves for å avsløre maktmisbruk, på vegne av den enkelte borger som ikke selv har den samme mulighet til å avsløre slikt.

Her har pressen en viktig samfunnsfunksjon når dette gjøres seriøst og ordentlig. Da utøver pressen makt på en samfunns viktig måte. Men av og til tar de feil.

Tilsvarende er det slik at departementene er et redskap for regjeringen, og dermed utøver makt. Dette skal gjøres til beste for det samfunnet vi er satt til å tjene, og skal bidra til å oppfylle de løfter som de politikere folket har valgt, har gitt. Når departementene gjør dette, utøver vi makt på en samfunns viktig måte – akkurat som pressen. Av og til gjør vi feil.

I påskens stilleste arbeidsdager ble det kjent at departementsråden i Forsvarsdepartementet hadde sendt brev til sine ansatte. Brevet har tittelen "Innskjerping i forbindelse med lekkasjer til pressen". Bakgrunnen er en rekke lekkasjer av gradert informasjon. Slike lekkasjer er lovstridige, og slik sett kan brevet ses på som en påminnelse om at departementsansatte har taushetsplikt om gradert informasjon som de får kjennskap til gjennom tjenesten. Det er ulovlig å lekke slik informasjon. Samtidig har vi som statsansatte nøyaktig samme borgerrettigheter som alle andre – inklusive ytringsfrihet.

Brevet ble sendt ut like etter SKUP-konferansen. Årets SKUP-pris ble tildelt Dagblad-journalisten Kristoffer Egeberg for en serie med artikler som kritiserte nettopp Forsvarsdepartementet. Derfor er det ikke oppsiktsvekkende at departementenes holdning til og utøvelse av kommunikasjon og informasjon akkurat nå blir en varm potet i den offentlige debatten.

[\(Egebergs kronikk i Dagbladet "I offentlighetens interesse"\)](#)

I de etter hvert mange årene jeg har arbeidet i forvaltningen har det vært store endringer på dette feltet. I takt med medieutviklingen og den stadig større personfokuseringen rettet mot statsråder og politisk ledelse har embetsverket blitt mer forsiktig med å uttale seg direkte i pressen, og departementenes kommunikasjonsavdelinger har blitt større og mer profesjonelle. Stillingen som "taleskriver" er relativt ny, og forholdet mellom kommunikasjonsmedarbeidere og politisk ledelse er tettere enn før. Samtidig er kommunikasjonsavdelingene en del av embetsverket og skal ikke gi seg inn i partipolitikken. Embetsverket er en felles ressurs

for alle politiske partier som kan få regjeringsmakt, og kan derfor åpenbart ikke arbeide direkte for et politisk parti.

Vi har altså ytringsfrihet, bortsett fra når vi behandler gradert informasjon. Vi skal ikke være del av partipolitisk arbeid mens vi er på jobb i departementet. Enkelt og greit?

Nei, det er jo ikke det. Vår jobbhverdag er full av gråsoner når det gjelder akkurat dette. Selv om vi har ytringsfrihet har vi også en lojalitetsplikt. Og ikke minst skal vi etterleve prinsippet om ikke å sette vår statsråd i forlegenhet. Et godt råd er uansett å tenke seg godt om før man går ut offentlig med sterke meninger om eget departements arbeidsområde. Det at man har rett til å ytre seg betyr ikke nødvendigvis at det er klokt å gjøre det.

Når det gjelder kommunikasjonsavdelingene i departementene er gråsonene tydelige og må håndteres daglig. Er det for eksempel "partipolitisk aktivitet" hvis en ansatt i en kommunikasjonsavdeling følger statsråden i et åpent møte som er arrangert av partiet? Tja, ikke hvis statsråden er der som statsråd, da har han krav på den bistand en statsråd skal ha. Hva med kronikker som inneholder partipolitisk argumentasjon – er det ok at kommunikasjonsavdelingen skriver slikt, eller bør politisk ledelse gjøre det selv?

Denne diskusjonen er viktig og jeg håper det nok en gang kan være mulig å bruke et SD-forum til dette - gjerne før min egen ytringsfrihet ikke lenger er begrenset av at jeg er departementsråd!

Velkommen tilbake fra påskeferie!

Eva

Kommentarer [Skriv ny kommentar](#)

E-post varsling